

Rasprava o budućnosti zaštite bilja u EU – dio šire rasprave o budućnosti proizvodnje hrane i sprječavanju klimatskih promjena

Автор(и): проф. д-р Вили Харизанова, от Аграрен университет в Пловдив

Дата: 03.05.2023 Брой: 5/2023

Tijekom posljednjeg desetljeća, čovječanstvo je oštro osjetilo prijetnju klimatskih promjena, gubitka biološke raznolikosti i onečišćenja planeta. Izvješće IPBES-a utvrđuje da priroda propada neviđenom brzinom u ljudskoj povijesti, a stopa izumiranja vrsta se ubrzava. Prema WWF-u, svijet je izgubio gotovo 70% svojih divljih životinjskih vrsta od 1970. godine. To prijeti ekosustavima o kojima ovise hrana i poljoprivreda. Istodobno, najnovija upozorenja Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (IPPC) jasno pokazuju da ovo desetljeće imamo posljednju priliku da globalno zatopljenje ograničimo na 1,5°C, nakon čega ćemo krenuti nepovratnim putem koji će neke dijelove ovog planeta učiniti nenastanjivim, a druge sve neprijateljskijim.

Poljoprivreda, kao najveća industrija na svijetu, pridonosi problemima i od nje se očekuje da ponudi rješenja. Ovaj sektor zapošljava više od milijardu ljudi i proizvodi hranu vrijednu preko 1,3 bilijuna dolara godišnje. Pašnjaci i usjevi zauzimaju oko 50 posto nastanjive zemlje i pružaju stanište i hranu brojnim vrstama. Svjetska populacija danas premašuje 7 milijardi, a do 2100. godine očekuje se da će doseći 11 milijardi. Daljnje širenje poljoprivrednog zemljišta je neprihvatljivo, jer je ono najvažniji čimbenik gubitka biološke raznolikosti, povećanja stakleničkih plinova i negativnog utjecaja na okoliš. Težnja za povećanjem produktivnosti kako bi se zadovoljile potrebe rastuće populacije stvara ozbiljan pritisak s obzirom na posljedice po okoliš. Bolesti, štetnici i korovi utječu na proizvodnju usjeva, što dovodi do gubitka resursa (voda, energija, rad) i negativno utječe na održivost.

Zahvaljujući povećanom medijskom interesu oko Međunarodne godine zdravlja bilja (2020.), postalo je nadaleko poznato da su zdrave biljke temelj cijelog života, funkcioniranja ekosustava i sigurnosti hrane. Štetnici i bolesti oštećuju usjeve, smanjujući dostupnost hrane i povećavajući troškove njezine proizvodnje. Očuvanje zdravlja bilja štiti okoliš, šume i biološku raznolikost od biljnih štetnika, rješava posljedice klimatskih promjena i podržava napore za okončanje gladi, pothranjenosti i siromaštva. Danas se godišnje izgubi do 40% prehrambenih usjeva zbog štetnika. U ekonomskom smislu, same biljne bolesti koštaju globalnu ekonomiju oko 220 milijardi dolara godišnje, a invazivni kukci oko 70 milijardi dolara. Štiteći biljke od štetnika, bolesti i korova te sprječavajući njihovo širenje u nova područja, zdravlje bilja izravno doprinosi očuvanju naše biološke raznolikosti i zaštiti okoliša. Osim toga, bolje zdravlje bilja u poljoprivredi smanjuje potrebu za korištenjem kemikalija za suzbijanje štetnika. To, pak, također pridonosi zaštiti okoliša.

40 godina – Fakultet za zaštitu bilja i agroekologiju

Godine 2020. EU je pokrenula Europski zeleni plan, strategiju "Od polja do stola" i Strategiju za biološku raznolikost. One sadrže planove za značajno smanjenje europskog doprinosa klimatskim promjenama, za preobrazbu poljoprivrede prema održivim razinama proizvodnje i potrošnje te za zaštitu okoliša i biološke raznolikosti. Rasprava o budućnosti zaštite bilja u EU dio je mnogo šire rasprave o budućnosti proizvodnje hrane i sprječavanju klimatskih promjena. U 2020. godini, zaštita usjeva više se ne može provoditi izolirano. Zaštita bilja uklopljena je u integriranu proizvodnu strategiju koja obuhvaća sve inpute i mjere potrebne za optimizaciju procesa proizvodnje usjeva. Pritisak javnosti i potrebe poljoprivrednika zahtijevaju potragu za promjenama. Inovacije u industriji, zajedno s temeljnim i primijenjenim istraživanjima sveučilišta i istraživačkih instituta, stvaraju mogućnosti za poboljšanje tehnika zaštite usjeva. Politika smanjenja uporabe sredstava za zaštitu bilja zahtijeva ubrzani razvoj alternativa. Prehrambeni i poljoprivredni sustav posjeduje ljudsko znanje i inventivnost, inovacije i tehnologije te prirodni kapital za povećanje svoje produktivnosti i otpornosti, kao i za

smanjenje vlastitog ugljičnog otiska i uklanjanje milijardi tona ugljika iz atmosfere i njegovo zadržavanje u tlima, šumama, tresetištima i močvarama.

Izazov je izgraditi održiviji prehrambeni i poljoprivredni sustav koji ublažava učinke klimatskih promjena te obnavlja biološku raznolikost i naše ekosustave.

To se može postići kroz: razvoj i široku primjenu regenerativne poljoprivrede i sličnih pristupa koji vode poboljšanim rezultatima za produktivnu i ekološki održivu poljoprivredu; vrednovanje i uračunavanje korištenja prirodnog kapitala poput vode, tla, zraka i biološke raznolikosti od strane agro-prehrambenog sustava; tržišne poticaje i javno financiranje za obnovu prirode i pružanje raznih usluga ekosustava; dijeljenje znanja i težnju inovacijama u tehnologijama i praksama koje podržavaju i sigurnost hrane i sigurnost okoliša te odmicanje od onih koje to ne čine.

40 ГОДИНИ Факултет по растителна защита и агроекология

Опитът от вчера

Действията днес

Увереността за утре

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ
ПЛОВДИВ

2023